

GENERALINIO ADVOKATO

NILS WAHL IŠVADA,

pateikta 2013 m. gegužės 29 d.(1)

Byla C-140/12

Peter Brey

prieš

Pensionsversicherungsanstalt

(*Oberster Gerichtshof* (Austrija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Sąjungos pilietybė – Laisvas asmenų judėjimas – Direktyvos 2004/38/EB 7 straipsnio 1 dalies b punktas – Teisė gyventi kitos valstybės narės teritorijoje ilgiau kaip tris mėnesius – Profesinė veikla nutraukta asmenys – Apsigyvenimo šalyje sąlygos – Prašymas skirti specialią nemokamą išmoką pinigais (*Ausgleichszulage*) – „Socialinės paramos“ sąvoka“

1. Plačiau nuskambėjusi mintis, kad Sąjungos pilietis gali skelbti *civis europeus sum* ir remtis šiuo statusu, kai susiduria su sunkumais kitose valstybėse narėse, buvo iškelta prieš 20 metų(2). Šioje byloje kyla klausimas, ar šiuo statusu galima remtis šiandien, kai susiduriame su šiuolaikiniais ekonominiais sunkumais.

2. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija; toliau taip pat – prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas), kuris, kaip paskutinės instancijos teismas, turi priimti sprendimą dėl P. Brey teisės gauti Austrijos teisės aktuose numatytą „kompensacinį priedą“ (*Ausgleichszulage*; toliau – kompensacinis priedas), kurį jam atsisakoma skirti *Pensionsversicherungsanstalt* (Pensijų draudimo tarnyba). Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas visų pirma nori išsiaiškinti, ar kompensacinis priedas yra socialinė parama, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/38/EB (toliau taip pat – direktyva)(3) 7 straipsnio 1 dalies b punktą.

3. Nors šis ginčas susijęs su socialine teise, iš tiesų esminis klausimas šioje byloje yra toks: ar P. Brey teisėtai gyvena Austrijoje – pagal Austrijos teisę šis reikalavimas numatytas asmenims, siekiantiems gauti teisę gauti kompensacinį priedą. Austrijos vyriausybė akivaizdžiai susirpinusi dėl to, kad daugėja neaktyvių Sąjungos piliečių migrantų, kurie apsigyvena Austrijoje ir teikia prašymus skirti kompensacinį priedą(4). Kompensacinio priedo klausimą Teisingumo Teismas jau yra sprendęs(5) su Reglamentu Nr. 1408/71(6) susijusioje byloje. Šioje byloje prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas siekia išsiaiškinti, ar kompensacinis priedas patenka į direktyvoje vartojamą „socialinės paramos“ sąvoką.

I – Teisinis pagrindas

A – ES teis?

1. Direktyva 2004/38

4. Pagal 7 straipsnio 1 dalies b punkt? teis? gyventi kitoje valstyb?je nar?je ilgiau kaip tris m?nesius suteikiama asmenims, kurie n?ra darbuotojai, savarankiškai dirbantieji arba studentai, jeigu jie „turi pakankamai ištekliai sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarp? netapt? našta priiman?iosios valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistemai“.

5. Pagal direktyvos 8 straipsnio 4 dal? valstyb?s nar?s negali nustatyti konkre?ios sumos, kuri turi b?ti laikoma „pakankamais ištekliais“, numatytais 7 straipsnio 1 dalies b punkte, o turi atsižvelgti ? atitinkamo asmens asmenin? pad?t?.

6. D?l teis?s gyventi šalyje išlaikymo direktyvos 14 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, numatyta, kad S?jungos pilie?iai gali gyventi priiman?iojoje valstyb?je nar?je, kol atitinka 7 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Jeigu kyla pagr?st? abejoni? d?l to, ar S?jungos pilietis atitinka tokius reikalavimus, priiman?ioji valstyb? nar? gali nesistemiškai patikrinti, ar ši? reikalavim? laikomasi. Galiausiai pagal 14 straipsnio 3 dal? išsiuntimo iš šalies priemon? negali b?ti pasinaudojimo priiman?iosios valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistema automatin? pasekm?.

2. Reglamentas Nr. 883/2004

7. Pagal Reglamento Nr. 883/2004(7) (toliau – reglamentas) 1 konstatuojam?j? dal? nacionalini? socialin?s apsaugos sistem? koordinavimo taisykl?s priklauso laisvo asmen? jud?jimo sri?iai. Ta?iau 4 konstatuojamojoje dalyje akcentuojama, kad b?tina atsižvelgti ? nacionalin?s socialin?s apsaugos teis?s akt? specifinius bruožus ir parengti tik derinimo sistem?. Pagal 3 straipsnio 5 dalies a punkt? socialin? parama nepatenka ? reglamento taikymo srit?.

8. Vis d?lto pagal 3 straipsnio 3 dal? reglamentas taikomas specialioms ne?mokin?ms išmokoms pinigais, kurios atitinka 70 straipsnyje išvardytus kriterijus. Taip yra tod?l, kad, kaip nurodyta 70 straipsnio 1 dalyje, tokios išmokos turi ir socialin?s apsaugos, ir socialin?s paramos išmok? savybi?.

9. Reglamento 70 straipsnio 2 dalyje išvardytos esmin?s savyb?s, kurias turi tur?ti išmoka, kad j? b?t? galima priskirti prie speciali? neišmokini? išmok? pinigais(8). Pagal reglamento 70 straipsnio 3 dal? kai kurios jame numatytos nuostatos (?skaitant gyvenamosios vietos taisykli? atsisakym? pagal 7 straipsn?) tokioms išmokoms netaikomos. Iš ties? 70 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad tokios išmokos mokamos tik toje valstyb?je nar?je, kurioje atitinkami asmenys gyvena, pagal jos teis?s aktus ir gyvenamosios vietos ?staigos l?šomis.

10. Pagal reglamento 90 straipsnio 1 dal? Reglamentas Nr. 1408/71 panaikintas nuo reglamento taikymo dienos (2010 m. geguž?s 1 d.), ta?iau su keliomis išlygomis. Pagal Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 4 dal? jis, kaip ir reglamentas, nebuvo taikomas socialinei paramai. Be to, Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a ir 10a dalyse, kaip ir jo Ila priede, buvo išd?stytos pagal Reglament? Nr. 1247/92 ?trauktos nuostatos, panašios ? min?tas nuostatas(9).

B – Nacionalin?s teis?s aktai

1. Austrijos *Niederlassungs? und Aufenthaltsgesetz*

11. Teis?tas atvykimas ? Austrij? reglamentuojamas pagal Apsigyvenimo ir gyvenimo šalyje

statym? (*Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz*; toliau – NAG). NAG 51 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatyta, kad pagal direktyv? ekonomiškai neaktyv?s Europos ekonomin?s erdv?s (toliau – EEE) pilie?iai turi teis? gyventi šalyje ilgiau kaip tris m?nesius, jeigu jie, be kita ko, turi pakankamai ištekl? sau ir savo šeimos nariams, kad per gyvenimo šalyje laikotarp? neb?t? priversti prašyti socialin?s paramos išmok? arba kompensacinio priedo.

12. NAG 53 straipsnyje numatyta, kad jeigu EEE pilie?iai, turintys ES teis?je ?tvirtint? teis? gyventi šalyje, ketina gyventi Austrijoje ilgiau kaip tris m?nesius, jie privalo per keturis m?nesius nuo atvykimo apie tai pranešti atitinkamai tarnybai, kuri, gavusi prašym?, išduoda leidim? gyventi šalyje, jeigu ?vykdytos nustatytos s?lygos. Ekonomiškai neaktyv?s asmenys privalo pateikti pakankam? ištekl? ?rodym?.

13. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas ir Austrijos vyriausyb? aiškina, kad dabar galiojanti NAG 51 straipsnio 1 dalies redakcija suformuluota remiantis pagal 2011 m. Biudžeto ?statym? padarytu daliniu pakeitimu – pagal j? nuo 2011 m. sausio 1 d. buvo ?trauktas reikalavimas gyventi šalyje teis?tai(10). Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas nurodo, kad šio pakeitimo tikslas – neleisti neaktyviems S?jungos pilie?iams ir j? šeimos nariams tapti pernelyg didele našta Austrijos biudžetui.

2. Austrijos *Allgemeines Sozialversicherungsgesetz*

14. Federalinio bendrojo socialinio draudimo ?statymo (*Allgemeines Sozialversicherungsgesetz*; toliau – ASVG)(11) 292 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad pensijos gav?jai turi teis? gauti kompensacin? pried? prie pensijos, jeigu j? gaunama pensija kartu su grynosiomis asmenin?mis pajamomis iš kit? šaltini? nesiekia taikomo minimalaus gyvenimo lygio. Nuo šios išvados 13 punkte min?to Biudžeto ?statymo pri?mimo toki? teis? turi tik nuolat ir teis?tai Austrijoje gyvenantys asmenys.

II – Faktin?s aplinkyb?s, procesas ir prejudicinis klausimas

15. P. Brey yra Vokietijos pilietis. Jis ir jo sutuoktin?, kuri taip pat turi Vokietijos pilietyb?, 2011 m. kov? persik?l? ? Austrij?, ketindami visam laikui likti šioje šalyje.

16. 2011 m. kovo 22 d. *Bezirkshauptmannschaft Deutschlandsberg* (Doi?landsbergo rajono administracija) išdav? P. Brey ir jo sutuoktinei EEE pilie?io leidim? gyventi šalyje pagal NAG.

17. Nutartyje d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? nurodyta, kad tuo metu, kai P. Brey atvyko ? Austrij?, Vokietijoje jis gaudavo dviej? skirting? r?ši? pajamas: 864,74 EUR neatskai?ius mokes?i? per m?nes? prarasto darbingumo pensij? ir 225 EUR m?nesin? slaugos išmok?. Kit? pajam? arba turto jis neturi. Kol pora gyveno Vokietijoje, P. Brey sutuoktin? gaudavo bazin? išmok?, ta?iau nuo 2011 m. balandžio 1 d. ši išmoka nebebuvo mokama d?l to, kad pora persik?l? ? Austrij?. P. Brey su sutuoktine už but? Austrijoje moka 532,29 EUR nuompinigi? per m?nes?.

18. 2011 m. kovo 2 d. sprendimu *Pensionsversicherungsanstalt* atmet? P. Brey prašym? skirti 326,82 EUR per m?nes? kompensacin? pried?, nes jis netur?jo pakankam? ištekl?i?, tod?l negal?jo teis?tai gyventi šalyje.

19. P. Brey apskund? š? sprendim? *Landesgericht für Zivilrechtssachen (Graz)* (Graco apylink?s civilini? byl? teismas), kuris 2011 m. geguž?s 17 d. sprendimu panaikino *Pensionsversicherungsanstalt* sprendim?. Šis sprendimas buvo apeliacine tvarka apsk?stas *Oberlandesgericht (Graz)* (Graco aukštesnysis apygardos teismas), kuris iš esm?s patvirtino pirmosios instancijos teismo sprendim?. *Pensionsversicherungsanstalt* kasacine tvarka apskund? š? sprendim? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teismui, kuris nutar? sustabdyti

bylos nagrinėjimui ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar kompensacinis priedas laikomas „socialine parama“, kaip ji suprantama pagal [direktyvos] 7 straipsnio 1 dalies b punktą?“

20. Rašytines pastabas pateikė P. Brey, Vokietijos, Graikijos, Airijos, Nyderlandų, Austrijos, Švedijos ir Jungtinių Karalystų vyriausybės, taip pat Europos Komisija (toliau – Komisija). Per 2013 m. kovo 7 d. posėdį buvo išklaustytos Vokietijos, Airijos, Nyderlandų, Austrijos, Švedijos ir Jungtinių Karalystų vyriausybės bei Komisija.

III – Prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo ir stojusių šalių pastabos

21. *Oberster Gerichtshof* Teisingumo Teismui apsvarstyti nurodo du galimus argumentavimo variantus. Remiantis pirmaisiais argumentais, direktyva ir reglamentas turi būti aiškinami darniai ir vienodai. Taip reglamente vartojamą „socialinę paramą“ srovoką galima be jokių apribojimų perkelti į direktyvą. Šiuo požiūriu pagal reglamentą socialinė parama nepatenka į jo taikymo sritį, bet vis dėlto pagal 3 straipsnio 3 dalį jis reglamentuoja specialias ne mokines išmokas pinigais, nepaisant to, kad tokios išmokos negali būti perkeltos į kitas valstybes. Kadangi Sprendime *Skalka* buvo konstatuota, kad kompensacinis priedas yra speciali ne mokinė išmoka, būtų galima daryti išvadą, jog toks priedas nėra socialinė parama pagal reglamentą, todėl negali būti laikomas socialine parama ir pagal direktyvą. Tokiam požiūriui pritaria P. Brey ir Komisija.

22. Pagal kitus argumentus direktyvoje vartojama „socialinė parama“ srovoka susieta su ypatingu šios direktyvos tikslu, todėl ji turi skirtis nuo „socialinės paramos“ srovokos, vartojamos reglamente. Teigiama, kad toks požiūris labiau atitiktų Direktyvos 2003/109/EB (toliau – Ilgalaikio gyventojų statuso direktyva)(12) 13 konstatuojamąją dalį. Todėl direktyvoje vartojama „socialinė parama“ srovoka apimta iš valstybės narės bendrųjų mokesčių pajamų užtikrinamą pagrindinę socialinę paramą, nepaisant to, ar asmuo turi juridines teises ir ar yra tam tikra rizika. *Pensionsversicherungsanstalt*, kuris pritaria šiam požiūriui, teigia, kad kompensacinis priedas skiriamas atsižvelgiant į faktinį poreikį ir finansuojamas ne iš mokėto, o iš valstybės biudžeto. Todėl jis patenka į direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte vartojamą „socialinę paramą“ srovoką. Tokio požiūrio laikosi Austrijos teisės aktų leidėjas.

23. Visos šioje byloje pateiktos pastabos vyriausybės iš esmės pritaria antriesiems argumentams.

IV – Analizė

A – Prejudicinio klausimo apimtis

24. Prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas užduoda klausimą siekdamas išsiaiškinti, ar speciali ne mokinė išmoka pinigais, kaip antai kompensacinis priedas, yra „socialinė parama“ kaip ji suprantama pagal direktyvą. Prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas aiškina, kad Teisingumo Teismas jau yra apibūdinęs kompensacinį priedą kaip Reglamente Nr. 1408/71 nurodytą specialią ne mokinę išmoką. Todėl jis prašo smulkiau paaiškinti direktyvoje vartojamą „socialinę paramą“ srovoką ir jos santykį su šia srovoka, vartojama kituose teisės aktuose (visų pirma reglamente).

25. Daugelis pastabas pateikusių šalių neapsiriboja vien šiuo klausimu. Apskritai jų pastabos susijusios su dviem kitais klausimais: i) ar reikalavimas teisėtai gyventi šalyje kaip teisės gauti kompensacinį priedą įgyjimo sąlyga suderinamas ne tik su reglamentu, bet ir su direktyva; ir ii) ar P. Brey padėtyje esantis asmuo atitinka pakankamą išteklių reikalavimą, numatytą direktyvos 7

straipsnio 1 dalies b punkte.

26. Rašytin^{se} pastabose Komisija teigia, kad Austrijos teis^s aktai nesuderinami arba su direktyva, arba su reglamentu. Komisija ragina Teisingumo Teism^o performuluoti klausim^o ir priimti sprendim^o dėl to, ar pagal ES teis^ę, vis^ų pirma pagal direktyv^ą, galima atsisakyti mok^{ėti}ti kompensacin^ę pried^ą P. Brey pad^ėtyje esan^čiam asmeniui.

27. Ta^{čiau}, atsižvelgiant ^į tai, kad gin^{čas} susij^{ęs} su socialine teise, šiame etape prašym^o priimti prejudicin^ę sprendim^o pateik^{usio} teismo prašoma išspr^{ęsti} vienintel^į klausim^o – ar P. Brey tur^{ėtų} gauti išmok^ą. Iš klausimo formuluot^{as} aiškiai matyti, kad prašym^o priimti prejudicin^ę sprendim^o pateik^{us} teismas siekia išsiaiškinti, tik ar kompensacinis priedas gali b^{ūti} laikomas „socialine parama“, kaip ji suprantama pagal direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkt^ą. Kadangi jis Teisingumo Teismui nepateik^ė joki^ų kit^ų klausim^ų (pavyzdžiui, dėl gyvenamosios vietos reikalavimo teis^{umo}), neb^{ūtina} nagrin^{ėti} su kitais klausimais susijus^į argument^{us}, kuriuos išd^{ėst} Komisija ir ^įvearios pastabas pateikusios valstyb^ų nar^ų(13).

28. Dėl tos pa^{čios} priežasties atmes^{iau} Nyderland^ų vyriausyb^{ės} pasi^{ūlym} Teisingumo Teismui papildomai nuspr^{ęsti}, ar ekonomiškai neaktyvus asmuo, kuris neatitinka direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte numatyt^ų reikalavim^ų, vis dėlto gali tur^{ėti} teis^ę gauti pašalp^ą priiman^čiojoje valstyb^{ėje} nar^{ėje}. Iš ties^ų pagal SESV 267 straipsn^ą tik byl^ų nagrin^{ėjantis} nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo pri^{ėmim}, atsižvelgdamas ^į konkre^{čios} bylos ypatumus, turi ^įvertinti ir prejudicinio sprendimo b^{ūtinum} savo sprendimui, ir Teisingumo Teismui pateikiam^ą klausim^o svarb^ą(14).

29. Bet kuriuo atveju klausimas, ar P. Brey pad^ėtyje esantis S^ųjungos pilietis atitinka pakankam^ą ištekli^ų reikalavim^ą, reiškia, kad pagal direktyv^ą kompensacinis priedas turi b^{ūti} laikomas „socialine parama“. Tok^į vertinim^ą galima atskirti nuo klausimo, susijusio su teise gyventi šalyje, kuris n^{ėra} keliamas pagrindin^{ėje} byloje. Ta^{čiau} suprantama, kad prašym^o priimti prejudicin^ę sprendim^o pateik^{us} teismas gali pateikti kit^{us} su tuo susijus^į klausim^{us}, remdamasis SESV 267 straipsnio tre^{čia} pastraipa.

30. Vis dėlto suprantu, kad šios bylos baigtis gali tur^{ėti} ^įtakos P. Brey teisei gyventi Austrijoje. Todėl tam atvejui, jeigu Teisingumo Teismas nuspr^{ęst} nagrin^{ėti} klausimus, nepatenkan^{čius} ^į prejudicinio klausimo formuluot^ą, paskutin^{ėje} šios išvados dalyje pateiksiu papildom^ą su tuo susijus^į pastab^ą.

B – „Socialin^{ės} paramos“ s^ąvoka, vartojama direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte

1. Pirmin^{ės} pastabos

31. Direktyvoje neapibr^ėžiama „socialin^{ės} paramos“ s^ąvoka. Todėl j^ą aiškinti turi Teisingumo Teismas.

32. Komisija ir P. Brey nurodo ne tik direktyv^ą, bet ir reglament^ą. Jie teigia, kad n^ė viena ^į reglamento taikymo srit^į patenkanti išmoka (nepaisant to, koku b^{ūdu}, pavidalu arba forma ji reglamentuojama) negali b^{ūti} laikoma socialine parama.

33. Kita vertus, daugelis pastabas pateikus^{ios} vyriausybi^ų iš esm^{ės} remiasi dviem kitais antrin^{ės} teis^{ės} aktais, t. y. Ilgalaikio gyventojų statuso direktyva bei Šeimos susijungimo direktyva(15), ir teigia, kad šiose direktyvose vartojama „socialin^{ės} paramos“ s^ąvoka panašesn^ė ^į t^ą s^ąvok^ą, vartojam^ą direktyvoje.

34. Apskritai pageidautina, kad ES teis^{ės} s^ąvokos b^{ūt} aiškinamos vienodai, nes taip

užtikrinamas didesnis teisinis saugumas. Tačiau praktiškai ne visada žmanoma jas aiškinti vienodai(16). Šioje byloje pastabas pateikusios šalys daro priešingas išvadas dėl direktyvoje vartojamos „socialinės paramos“ sąvokos, nes ji aiškina remdamosi įvairiais kitais antrinės teisės aktais. Atsižvelgiant į šią teisės aktų skirtingumą, akivaizdu, kad „socialinės paramos“ sąvoka, vartojama esant skirtingiems kontekstams, negali būti ta pati. Todėl reikia pasirinkti.

2. Direktyvoje vartojamos „socialinės paramos“ sąvokos analizė

35. Direktyvoje reglamentuojama Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisė laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje. Ji išdėstyta taip, kad būtų skiriamas gyvenimas šalyje iki trijų mėnesių, gyvenimas ilgiau kaip tris mėnesius ir nuolatinis gyvenimas šalyje, į kurį teisė įgyjama išgyvenus šalyje ištisius penkerius metus laikotarpį.

36. Atsižvelgiant į struktūrą matyti, kad taikomos skirtingos gyvenimo šalyje sąlygos. Visų pirma, pagal direktyvos 6 straipsnį visi Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi kitoje valstybėje narėje iki trijų mėnesių. Jeigu Sąjungos pilietis nori gyventi kitoje valstybėje narėje ilgiau kaip tris mėnesius, 7 straipsnyje numatytos tokio gyvenimo sąlygos, kurios priklauso nuo to, ar jis ekonomiškai aktyvus. Asmenys, kurie nėra darbuotojai, savarankiškai dirbantieji arba studentai, privalo, be kita ko, įvykdyti pakankamą išteklių reikalavimą, nurodytą šios išvados 4 punkte. Direktyvos 16 straipsnyje numatyta, kad įgyjus teisę nuolat gyventi šalyje teisei gyventi šalyje nebetaikomas 7 straipsnis.

37. Analizuojant direktyvą matyti, kad vienoje iš jos nuostatų (8 straipsnio 4 dalyje) „socialinės paramos“ sąvoka siejama su „socialinio draudimo“ [„socialinės apsaugos“] sąvoka. Pagal šią nuostatą suma, laikoma „pakankamais ištekliais“ kaip jie suprantami pagal 7 straipsnio 1 dalies b punktą, negali būti didesnė už ribą, žemiau kurios priimančiosios valstybės narės piliečiai turi būti suteikiama socialinė parama arba, jeigu šis kriterijus netaikomas, didesnė už priimančiosios valstybės narės mokamą mažiausią socialinės apsaugos išmoką. Tokiu atveju mažiausia socialinės apsaugos išmoka taikoma vietoj socialinės paramos kaip kriterijus, todėl atsižvelgiant į ją nustatoma, ar Sąjungos pilietis turi pakankamą išteklių. Taigi, nustatant, ar tam tikras Sąjungos pilietis turi teisę gyventi kitoje valstybėje narėje, „socialinės paramos“ ir „socialinės apsaugos“ sąvokos iš dalies sutampa.

38. Nors svarbiausias direktyvos tikslas – supaprastinti ir sustiprinti visų Sąjungos piliečių teisę laisvai judėti ir apsigyventi(17), 7 straipsnio 1 dalies b punktu siekiama ypatingo tikslo – užtikrinti, kad teise gyventi šalyje besinaudojantys asmenys netaptų nepagręsta našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai per pradinį gyvenimo joje laikotarpį(18). Tai rodo, kad šia nuostata siekiama užkirsti kelią ekonomiškai neaktyviems Sąjungos piliečiams pasinaudoti priimančiosios valstybės narės socialinės apsaugos sistema savo pragyvenimui finansuoti.

39. Yra konstatuota, kad sąvoka „atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema“ pagal ES teisę turi savarankišką reikšmę(19). Pažymėtina, kad Teisingumo Teismas tokią išvadą padarė kalbėdamas apie kitą direktyvą, t. y. Šeimos susijungimo direktyvą. Nepaisant to, iš Teisingumo Teismo pavartotos formuluotės neatrodo, kad jo išvada susijusi tik su ta direktyva. Be to, direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte nėra nuorodos į nacionalinę teisę.

40. Nors pagal ES teisę sąvoka „socialinė parama“ turi savarankišką reikšmę, vartojama direktyvoje ji nebūtinai turi būti aiškinama taip pat kaip tais atvejais, kai ji vartojama kituose ES teisės aktuose.

41. Jeigu aiškintume „socialinės paramos“ sąvoką pažodžiui, pastebėtume, kad ji yra techninio pobūdžio ir neturi aiškios prastos reikšmės. Be to, palyginus versijas skirtingomis kalbomis, matyti, kad nepanašu, jog ši sąvoka būtų vartojama vienodai(20). Tai rodo, jog nebuvo siekiama,

kad direktyvoje vartojama „socialinės paramos“ sąvoka turėtų apibrėžti reikšmę. Šiaip ar taip, atsižvelgiant į direktyvos tikslus ir paskirtį, atrodytų, kad ji labiausiai susijusi su išmokomis, su kuriomis susijusi mokymų Sąjungos pilietis nėra mokymų ir kurios finansuojamos iš valstybės biudžeto.

42. Komisija teigia, kad direktyvoje vartojamos „socialinės paramos“ sąvokos reikšmę turi būti nustatoma atsižvelgiant į teisėtą pasilymą, kurį pateikus buvo priimta direktyva(21). Komisija nurodo, kad iš *travaux préparatoires*, kuriuose kalbama apie negalėjimą perkelti socialinės paramos išmokų į kitas valstybes (tai yra pagrindinis reglamente tvirtintas principas), matyti, jog direktyvos aiškinimas turi atitikti reglamento nuostatas. Tačiau, nepaisant aiškinamajame memorandume vartojamų neaiškių formuluočių („<...> jos dažniausiai nėra <...>“), dėl to, kad kitos institucijos per teisėtą procedūrą neatsižvelgė į šį aspektą, Komisijos parengtame dokumente išdėstytos pastabos savaime netampa pagrįstos arba nepagrįstos. Be to, minėtas ryšys tarp „socialinės paramos“ ir „socialinio draudimo“ [„socialinės apsaugos“] direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje susilpnina šį argumentą.

43. Bet kuriuo atveju, jeigu, kaip matyti iš *travaux préparatoires*, negalėjimas perkelti socialinės paramos išmokų į kitas valstybes yra pagrindinis kriterijus, pagal kurį vertinama direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte vartojama „socialinės paramos“ sąvoka, priešingai, nei teigia Komisija, kompensacinis priedas yra socialinė parama. Iš tiesų pagal reglamento 70 straipsnio 4 dalį specialios neįmokos išmokos pinigais negali būti perkeltos į kitas valstybes.

44. Remdamasis išdėstytais argumentais darau išvadą, kad: i) atsižvelgiant į direktyvos tikslą joje vartojama „socialinės paramos“ sąvoka skirta apriboti Sąjungos piliečių teisę laisvai judėti ir taip apsaugoti valstybių narių viešuosius finansinius išteklius (žr. šios išvados 38 punktą); ii) ši sąvoka nebūtinai susijusi su kitais ES teisės aktais (žr. šios išvados 39–40 punktus); ir iii) atrodytų, kad ši sąvoka tyčia suformuluota netiksliai (žr. šios išvados 37 ir 47 punktus). Toliau aiškinsiuosi, ar kiti antrinės teisės aktai, kuriais remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir pastabas pateikusios šalys, patvirtina tokį aiškinimą, ar jį paneigia.

3. Palyginimas su „socialinės paramos“ sąvoka, vartojama reglamente

45. Kaip minėjau, Komisija ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kalba apie galimybę aiškinti direktyvą pagal reglamentą. Teigiama, kad tokiu atveju kompensacinis priedas nepatektų į „socialinės paramos“ sąvoką, nes laikoma, kad jis patenka į reglamento taikymo sritį.

46. Pagal reglamentą koordinuojamos valstybėse narėse sukurtos socialinės apsaugos sistemos. Atliekant tokį koordinavimą I antraštinėje dalyje numatytos bendrai taikomos nuostatos, įskaitant 3 straipsnio 1 dalyje pateiktą socialinės apsaugos sritį, kurioms taikomas reglamentas, sąrašą. Toliau II antraštinėje dalyje numatytos taikytiną nacionalinės teisės aktų nustatymo taisyklės. Todėl reglamento nuostatos yra kolizinė normų sistema(22). III antraštinė dalis sudaro daugiausia nuostatą; pagal jas toliau detalai koordinuojamos skirtingų rėšių išmokos, kurioms taikomas reglamentas; joje taip pat yra 9 skyrius, kuriame reglamentuojamos specialios neįmokos išmokos pinigais. IV, V ir VI antraštinės dalyse išdėstytos įvairios kitos nuostatos (kaip antai dėl valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų bendradarbiavimo). Prie reglamento pridėti keli priedai (I–XI), su juose, be kita ko, nurodytais kiekvienoje valstybėje narėje taikomais teisės aktais, pagal kuriuos reglamentuojamos konkrečiai išvardytos išmokos, kurioms taikomas reglamentas.

47. Vis dėlto tam, kad suprastume reglamento struktūrą ir kontekstą, būtina labiau pasigilinti į tai, kaip skiriamos socialinės apsaugos, socialinės paramos ir specialios neįmokos išmokos.

48. Reglamento 3 straipsnio 5 dalies a punkte socialin? parama atskiriama nuo socialin?s apsaugos. Ta?iau pagal teism? praktik? tam tikr? r?ši? i?mok? paskirtis gali b?ti dvejopa – ir socialin?s paramos, ir socialin?s apsaugos (mi?rios i?mokos)(23). Tokio pob?d?io i?mokos dabar reglamentuojamos pagal reglamento 70 straipsn?. 70 straipsnio 1 dalyje numatyti pagrindiniai j? po?ymiai.

49. Pagal nusistov?jusi? Teisingumo Teismo praktik? reglamento taikymo srityje i?moka gali b?ti laikoma *socialin?s apsaugos i?moka* tada, kai ji suteikiama gav?jams remiantis teis?s aktais apibr?zata situacija neatsi?velgiant ? individual? ir diskrecin? asmenini? poreiki? vertinim? ir kai ji yra susijusi su viena i? 3 straipsnio 1 dalyje ai?skiai i?vardyt? sri?i?(24). *Specialios ne?mokin?s i?mokos* apibr?ziamos pagal j? tikslus. Jos turi pakeisti arba papildyti socialin?s apsaugos i?mokas, kartu visiškai nuo j? skirdamosi, ir turi b?ti socialiai bei ekonomiškai pagr?stos socialin?s paramos pob?d?io bei nustatytos pagal objektyvius kriterijus(25). Taigi, „socialin?s apsaugos i?mokos“ ir „specialios ne?mokin?s i?mokos“ s?vokos yra viena kitai priešingos(26).

50. Ta?iau *socialin? parama* reglamente neapibr?zata. Tod?l ji paprastai apibr?žiama negatyviai, kaip apimanti i?mokas, kurios nepatenka ? pozityv? „socialin?s apsaugos i?mokos“ apib?dinim?, nurodyt? šios i?vados 49 punkte(27). Vis d?lto svarbus „socialin?s paramos“ po?ymis yra poreikis. Teisingumo Teismas yra konstatav?s, kad nustatyti, jog i?mokos suteikimas priklauso nuo individualaus pareišk?jo asmenini? poreiki? vertinimo, yra „*b?dinga socialinei paramai*“(28). Taip pat galima daryti i?vad?, kad reglamento 3 straipsnio 5 dalis, pagal kuri? reglamentas netaikomas, be kita ko, socialinei paramai, turi b?ti ai?skinamas siaurai(29).

51. Reglamento bendrasis objektas ir tikslas, kurie atitinka EB 42 straipsn? (dabar – SESV 48 straipsnis), – atitinkamomis priemon?mis socialin?s apsaugos srityje u?tikrinti laisv? migruojan?i? samdom? darbuotoj? ir savarankiškai dirban?i? darbuotoj? bei j? i?laikytini? jud?jim?. Reglamentas skirtas, be kita ko, u?tikrinti, kad ? vienos valstyb?s nar?s socialin?s apsaugos sistem? sumok?tos ?mokos gal?t? b?ti perkeltos ? kit? valstyb? nar? ir taip b?t? didinamos galimyb?s pasinaudoti teise ? jud?jimo laisv? bei padedama kelti gyvenimo lyg? ir gerinti užimtumo s?lygas(30). Ši nuostata bendresne prasme, remiantis EB 307 straipsniu (dabar – SESV 352 straipsnis), taikoma ir nedirbantiems asmenims.

52. Ta?iau iš 4 konstatuojamosios dalies matyti, kad reglamento tikslas yra ne suderinti valstybi? nari? socialin?s apsaugos sistemas, o tik jas koordinuoti. Iš ties? Teisingumo Teismas yra konstatav?s, kad socialin?s apsaugos ir kitos panašios i?mokos, nepatenkan?ios ? reglamento taikymo srit?, priklauso valstybi? nari? kompetencijai(31).

53. Atsi?velgiant ? tai, panašu, jog reglamento 3 straipsnio 5 dalies a punkto specialus tikslas – u?tikrinti, kad socialin? parama ir toliau neb?t? koordinuojama bei priklausyt? valstybi? nari? kompetencijai. D?l t? pa?i? priežas?i? reglamento nuostat?, kuriomis reglamentuojamos specialios ne?mokin?s i?mokos pinigais, tikslas – u?tikrinti, kad tokios pašalpos, kurios yra mi?raus pob?d?io ir kurias kitu atveju b?t? galima perkelti ? kit? valstyb?, b?t? skiriamos atsi?velgiant ? gyvenimo valstyb?je nar?je, kuri turi padengti su tokiomis pašalpomis susijusias i?laidas, kriterij?(32).

54. Šioje vietoje vert?t? palyginti reglamente ir direktyvoje vartojamas „socialin?s paramos“ s?vokas.

55. Be to, kad n? viename iš ši? teis?s akt? n?ra joki? nuorod? ? kit?, j? versijose ?vairiomis kalbomis vartojami nevienodi terminai. Taip pat, kaip min?jau, pagal direktyv? „socialin? parama“ ir „socialinis draudimas“ [„socialin? apsauga“] iš dalies sutampa. O pagal reglament? šios s?vokos kruopš?iai atskirtos. Dar daugiau – pagal reglament? taikomo „socialin?s paramos“ s?vokos siauro

aiškinimo (žr. 50 punkt?) neb?ta? protinga taikyti direktyvai, kurioje n?ra ?tvirtintas toks pats skirstymas.

56. Svarbiausia, kad šiuose dviejuose teis?s aktuose negali b?ti vartojama tokia pati „socialin?s paramos“ s?voka, nes skiriasi j? tikslai(33). Reglamento 3 straipsnio 5 dalies a punkto ir 70 straipsnio 4 dalies tikslas – užkirsti keli? išmok?, kurios reglamentuojamos šiose nuostatose, perk?limui ? kitas valstybes. O direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkto tikslas yra užtikrinti, kad teise gyventi šalyje besinaudojantys asmenys netapt? nepagr?sta našta priiman?iosios valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistemai. Šis klausimas suderintas pagal direktyv?, tod?l valstyb?s nar?s neturi kompetencijos jo reglamentuoti, priešingai nei reglamente vartojamos „socialin?s paramos“ s?vokos turinio.

57. Remdamasis tuo, nemanau, kad d?l reglamente vartojamos „socialin?s paramos“ s?vokos turinio 44 punkte išd?stytytas pirminis poži?ris yra nepagr?stas, nes šios dvi s?vokos susijusios su skirtingais klausimais. Tod?l išnagrin?siu du likusius teis?s aktus, kuriais remiamasi siekiant paaiškinti „socialin?s paramos“ s?vok?.

4. Palyginimas su „socialin?s paramos“ s?voka, vartojama Šeimos susijungimo direktyvoje ir Ilgalaikio gyventoj? statuso direktyvoje

58. Nyderland?, Austrijos, Švedijos ir Jungtin?s Karalyst?s vyriausyb?s remiasi *Šeimos susijungimo direktyvos* 7 straipsnio 1 dalies c punktu, kuris, j? teigimu, panašus ? direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkt? ir Teisingumo Teismas j? išaiškino Sprendime *Chakroun*.

59. Šeimos susijungimo direktyvoje reglamentuojama ES teis?je numatyta tre?i?j? šali? pilie?i? teis? ? šeimos susijungim?. Jos tikslas – nustatyti valstybi? nari? teritorijoje teis?tai gyvenan?i? tre?i?j? šali? pilie?i? naudojimosi šeimos susijungimo teise s?lygas, be to, joje numatyti naudojimosi šia teise reikalavimai(34). Pagal 7 straipsnio 1 dalies c punkt? ši teis? suteikiama tik tre?i?j? šali? pilie?iams, turintiems pastovi? ir nuolatini? l?š?, kuri? pakanka savo nam? ?kiui išlaikyti „nesinaudojant atitinkamos valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistema“. VI skyriuje reglamentuojamas šeimos nari? atvykimas ir gyvenimas.

60. Sprendime *Chakroun* Teisingumo Teismas konstatavo, jog Šeimos susijungimo direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punkte vartojama „socialin?s paramos“ s?voka turi b?ti aiškinama kaip reiškianti param?, kompensuojan?i? pastovi?, nuolatini? ir pakankam? l?š? tr?kum?, o ne param?, leidžian?i? patenkinti specialius arba nenumatytus poreikius(35).

61. Kalbant apie *Ilgalaikio gyventoj? statuso direktyv?*, kuria remiasi prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas ir Austrijos vyriausyb?, ji reglamentuoja ne tik valstyb?s nar?s ilgalaikio gyventoj? statuso ?gijim?, bet ir gyvenim? kitose valstyb?se nar?se turint tok? status? ir su tuo susijusius vykdytinus ekonominius reikalavimus. Šios direktyvos 11 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad valstyb?s nar?s gali apriboti vienodo poži?rio taikym? socialin?s paramos ir socialin?s apsaugos atveju teikdamos tiktai „esmines išmokas“. Šiuo klausimu Austrijos vyriausyb? ir prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas nurodo 13 konstatuojam?j? dal?(36), o pirmoji taip pat remiasi Sprendimu *Kamberaj*(37).

62. Sprendimo *Kamberaj* 90 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad Ilgalaikio gyventoj? statuso direktyvos tikslas – skatinti tre?i?j? šali? pilie?i?, kurie teis?tai ir ilg? laik? gyveno valstyb?se nar?se, integracij?. Toliau 92 punkte jis nurod?, kad parama apsir?pinant b?stu yra esmin? socialin?s paramos išmoka, kaip ji suprantama pagal tos direktyvos 11 straipsnio 4 dal?, jeigu tokia išmoka mokama siekiant pagal Europos S?jungos pagrindini? teisi? chartijos 34 straipsn? užtikrinti tinkamas gyvenimo s?lygas visiems neturintiems pakankamai l?š?. Be to, Sprendimo *Kamberaj* 85 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad 13 konstatuojamojoje dalyje

pateiktas esmini? išmok? s?rašas n?ra baigtinis.

63. Tod?l atrodo, kad Šeimos susijungimo direktyva ir Ilgalaikio gyventojų statuso direktyva patvirtina poži?r? ? direktyvoje vartojam? „socialin?s paramos“ s?vok?, išd?styt? šios išvados 44 punkte.

64. Visose trijose direktyvose vartojama netiksli ir plati „socialin?s paramos“ s?voka. Pavyzdžiui, valstyb?s nar?s, nor?damos nustatyti, ar tre?iosios šalies pilietis turi pastovi? ir nuolatin? l?š?, kad gal?t? ?gyti teis? ? šeimos susijungim? pagal Šeimos susijungimo direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punkt?, gali atsižvelgti ? „minimal? nacionalin? darbo užmokest? ir pensijas“. Tokia pati s?voka vartojama ir kalbant apie ilgalaikio gyventojų status? turin?ius tre?i?j? šal? pilie?ius, pageidaujan?ius gyventi kitoje valstyb?je nar?je pagal Ilgalaikio gyventojų statuso direktyvos 15 straipsnio 2 dalies a punkt?. Šios nuostatos panašios ? direktyvos 8 straipsnio 4 dal?. Be to, Ilgalaikio gyventojų statuso direktyvos 11 straipsnio 1 dalies d punkte neskiriama socialin? apsauga, socialin? parama ir socialinis saugumas.

65. Nors direktyva ir kitos dvi min?tos direktyvos susijusios su skirting? kategorij? asmenimis ir j? tikslai bei taikymo sritys n?ra visiškai vienodi(38), jos visos turi bendr? tiksl? reglamentuoti teis? gyventi šalyje. Be to, panašu, kad visose trijose direktyvose su socialine parama susijusios nuostatos ?tvirtintos siekiant ?gyvendinti bendr? tiksl? apsaugoti valstyb?s biudžet?. Taigi, galima aiškinti, kad „socialin?s paramos“ s?voka visose trijose direktyvose yra vienoda. Tai atitinka Teisingumo Teismo poži?r?, kur? jis išd?st? Sprendime *Chakroun* d?l „socialin?s paramos“ s?vokos darydamas nuorod? ? Sprendimo *Eind*(39) 29 punkt?, susijus?, su, be kita ko, Direktyvos 90/364/EEB aiškinimu(40).

66. Teisingumo Teismo išvada, kad Šeimos susijungimo direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punkte vartojama s?voka „atitinkamos valstyb?s nar?s socialin?s paramos sistema“ apima valstyb?s institucij? suteikt? socialin? param? nacionaliniu, regioniniu arba vietos lygmeniu(41), svarbi ir kalbant apie direktyv?. Ji atitinka nuostat?, kad išmoka turi b?ti socialin?s paramos sistemos dalis.

67. Tod?l darau išvad?, kad direktyvoje vartojama „socialin?s paramos“ s?voka panaši ? ši? s?vok?, vartojam? kitose dviejose direktyvose. Taigi, ji tur?t? b?ti atitinkamai aiškinama.

5. Tarpin? išvada

68. Atsižvelgdamas ? tai, kas išd?styta, manau, kad Sprendime *Chakroun* pateikta „socialin?s paramos“ apibr?žtis turi b?ti taikoma direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punktui. Galima daryti išvad?, kad toje nuostatoje „socialin? parama“ reiškia valstyb?s institucij? suteikt? param? (nacionaliniu, regioniniu arba vietos lygmeniu), skirt? kompensuoti pastovi?, nuolatin? ir pakankam? l?š? tr?kum?, o ne param?, leidžian?i? patenkinti specialius arba nenumatytus poreikius.

69. Nors klausimas, ar išmokai taikomos reglamento nuostatos, netur?t? b?ti lemiamas kalbant apie direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte vartojam? „socialin?s paramos“ s?vok?, tai nereiškia, kad reglamentas su ja visiškai nesusij?s; tai taip pat nereiškia, kad Teisingumo Teismo sprendime *Skalka* padarytos išvados nebetinkamos. Jeigu išmoka yra socialin? parama pagal reglament? (t. y. teis? j? gauti priklauso nuo gav?jo poreiki?, o ne nuo sumok?t? ?mok?), ji yra socialin? parama ir pagal direktyv?.

70. Be to, Sprendime *Skalka* Teisingumo Teismas pažym?jo, kad kompensaciniu priedu garantuojamos minimalios pragyvenimo l?šos asmenims, kuri? bendrosios pajamos nesiekia ?statymuose numatytos sumos, ir kad jis glaudžiai susij?s su socialine bei ekonomine pad?timi

Austrijoje, atsižvelgiant į gyvenimo lygį joje. To priedo finansavimo išlaidos apmokamos iš federalinio biudžeto, o ne iš gavėjo lėšų per jo mokas. Todėl tokia išmoka yra „socialinės paramos pobūdžio, nes ji skirta užtikrinti gavėjui minimalias pragyvenimo lėšas, jeigu pensijos nepakanka“ (42).

71. Todėl, kadangi kompensacinis priedas skirtas pastovi, nuolatinis ir pakankamas lėšų trūkumui kompensuoti, o ne tik specialioms arba nenumatytiems poreikiams patenkinti, jis turi būti laikomas „socialine parama“ pagal direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punktą.

C – Pastabos dėl klausimų, nepatenkančių į prejudicinio klausimo taikymo sritį?

72. Jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui papildomai išaiškinimui, kurie galėtų padėti išspręsti jo nagrinjamą bylą, pagal SESV 267 straipsnio taikymo srityje nusistovėjusi Teisingumo Teismo praktika jis gali iš prejudicinio klausimo formuluoti ir iš nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą apibūdintą faktinį aplinkybių atrinkti tai, kas susiję su ES teisės aiškinimu (43). Be to, nors pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo dėl nacionalinės teisės suderinamumo su ES teisės normomis, jis gali pateikti išaiškinimą dėl ES teisės aiškinimo, padėsiant nacionaliniam teismui įvertinti tokį suderinamumą, kad galėtų priimti sprendimą savo nagrinjamoje byloje (44).

73. Taigi akivaizdu, kad dar reikia apsvarstyti du klausimus: i) ar nacionalinės teisės normos, kaip antai taikytinos pagrindinėje byloje, suderinamos su direktyva; ir ii) ar kompensacinio priedo mokėjimas yra nepagrįsta našta Austrijos socialinės paramos sistemai.

1. Nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos teisėtas gyvenimas šalyje yra teisės gauti socialinę paramą sąlyga, suderinamumas su direktyva

74. Iš pradžių pažymėtina, kad direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkto versijoje vokiečių kalba vartojama tokia formuluotė: „so dass sie während ihres Aufenthalts keine Sozialhilfeleistungen des Aufnahmemitgliedstaats in Anspruch nehmen müssen“. Ji galima išversti taip: „kad <...> jiems nereikėtų prašyti priimančiosios valstybės narės socialinės paramos“; todėl panašu, kad ši nuostata vokiečių kalba suformuluota griežčiau nei keliomis kitomis kalbomis. Atrodytų, kad ji reiškia, jog priimančiosios valstybės narės apskritai negalima prašyti jokios socialinės paramos.

75. Toks aiškinimas būtų nesuderinamas su kitomis direktyvos nuostatomis. Iš tiesų pagal direktyvos 8 straipsnio 4 dalį reikalaujama individualiai įvertinti Sąjungos piliečio asmeninį padėtį. 14 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad tik jeigu pagrįstai abejojama, ar Sąjungos pilietis tebeatitinka 7 straipsnyje numatytą pakankamą išteklių reikalavimą, priimančioji valstybė narė gali nesistemiškai patikrinti, ar laikomasi gyvenimo šalyje reikalavimų. Panašiai pagal 14 straipsnio 3 dalį aiškiai numatyta, kad išsiuntimo iš šalies priemonė negali būti vien pasinaudojimo priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistema pasekmė. Sprendime *Komisija prieš Belgiją* (45), kuris, be kita ko, susijęs su Direktyva 90/364, Teisingumo Teismas išreiškė nepritarimą automatiniam išsiuntimui, jeigu Sąjungos piliečiai iki nustatytos datos nepateikia pakankamą išteklių rodymų.

76. Toks aiškinimas taip pat negali būti suderinamas su direktyvos preambule. Iš tiesų 10 konstatuojamojoje dalyje kalbama ne apie našto apskritai, o apie *neproporcingą* našto. Kitaip tariant, teisės gyventi šalyje praradimą galima pateisinti remiantis ne bet kokia našta, o tik tokia, kuri pakankamai trukdo priimančiosios valstybės narės sistemai tinkamai veikti. Iš tiesų valstybės narės turi toleruoti tam tikrą finansinį solidarumą tarp priimančiosios valstybės narės piliečių ir kitų valstybių narių piliečių (46). 16 konstatuojamojoje dalyje numatyti kriterijai, kuriais remiantis nustatoma, ar Sąjungos pilietis yra nepagrįsta našta valstybės narės socialinės paramos sistemai.

Tarp tokių kriterijų paminėti šie: ar sunkumai yra laikini, gyvenimo šalyje trukmė, asmeninės aplinkybės ir suteiktos paramos dydis.

77. Atsižvelgiant į šias pastabas direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkto versija vokiečių kalba kelia nuostabą. Jeigu teisė gyventi valstybėje narėje priklausytų nuo to, ar asmuo yra prašęs socialinės paramos, minėtos direktyvos nuostatos visiškai netektų prasmės. Todėl norint išsiaiškinti šios nuostatos reikšmę versija vokiečių kalba turi būti aiškinama atsižvelgiant į direktyvos tikslą ir bendrą struktūrą. Pažios nuostatos formuluotė negali būti vienintelis jos aiškinimo pagrindas arba būti viršesnė už versijas kitomis kalbomis(47).

78. Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad NAG 51 straipsnio 1 dalis suformuluota pagal direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkto versiją vokiečių kalba. Todėl atrodytų, kad Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi Vokietijoje tik jeigu negauna kompensacinio priedo. Be to, pagal ASVG 292 straipsnio 1 dalį kompensacinis priedas gali būti mokamas tik asmenims, teisėtai gyvenantiems Austrijoje. Taigi, atrodytų, kad šiomis nuostatomis siekiama neleisti Sąjungos piliečiams, kurie pageidauja gyventi Austrijoje ilgiau kaip tris mėnesius (ir galbūt iki tol, kol gaus leidimą nuolat gyventi šalyje pagal direktyvos 16 straipsnį), prašyti tokios valstybės narės socialinės paramos, taip pat pašalpų, kaip antai kompensacinio priedo.

79. Jeigu toks nacionalinės teisės aiškinimas būtų teisingas (tai turi nuspręsti *Oberster Gerichtshof*(48)), turėtų sutikti su Komisija, kad dėl to Sąjungos piliečiai atsiduria mažiau palankesnėje padėtyje, palyginti su Austrijos piliečiais, kurie, kaip pripažįsta Austrijos vyriausybė, turi prigimtines teises gyventi Austrijoje(49), todėl jiems paprasčiau įvykdyti šį reikalavimą. Nors pagal nagrinėjamas nuostatas asmenys tiesiogiai nediskriminuojami dėl pilietybės, vis dėlto man atrodo, kad jos reiškia netiesioginę diskriminaciją(50).

80. Todėl Teisingumo Teismas yra ne kartą konstatavęs, kad prieš skirdamos socialinės paramos išmokas valstybės narės gali reikalauti, kad asmuo teisėtai gyventų šalyje, jeigu toks reikalavimas atitinka ES teisę(51). Iš tiesų nacionalinė teisė aktų leidėjas teisėtai gali norėti įsitikinti, kad egzistuoja realus ryšys tarp išmokos prašytojo ir kompetentingos valstybės narės(52). Be to, reglamento 70 straipsnio 4 dalyje aiškiai numatyta, kad specialios neįmokinės išmokos pinigais mokamos pagal priimančiosios valstybės narės teisės aktus.

81. Pagal direktyvą atrodytų pateisinama valstybei narei saugoti savo socialinės paramos sistemą nuo neaktyvių Sąjungos piliečių, kurie dar nėra įgiję teisės nuolat gyventi šalyje. Tačiau, priešingai, nei mano Vokietijos vyriausybė, iš šios išvados 75 ir 76 punktų galima daryti išvadą, kad nuostatos, pagal kurias teisė gyventi šalyje gali būti gauta tik asmuo, neprašęs priimančiosios valstybės narės socialinės paramos, ir kuriose nenumatytas Sąjungos piliečio ekonominio pajūgumo individualus įvertinimas, nesuderinamos su direktyvos 8 straipsnio 4 dalimi ir 14 straipsnio 3 dalimi. Vien prašymas suteikti socialinę paramą *pats savaime* negali būti laikomas neproporcinga našta valstybės narės socialinės paramos sistemai ir dėl jo negalima atimti teisės gyventi šalyje – panašu, kad Austrijos vyriausybė tai pripažįsta. Iš tiesų Sprendime *Chakroun* Teisingumo Teismas nurodė, kad parama, skirta specialioms arba nenumatytiems poreikiams patenkinti, nepatenka į „socialinės paramos“ sąvoką. Todėl negalima bausti Sąjungos piliečio už prašymą suteikti tokią paramą. Tačiau galiausiai patikrinti, ar nacionalinė teisė gali būti aiškinama taip, kad atitiktų ES teisę, turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas(53).

2. Ar kompensacinio priedo mokėjimas yra nepagrįsta našta Austrijos socialinės paramos sistemai

82. Net jeigu tartume, kad Teisingumo Teismas pritars mano pasiūlytam direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte vartojamos „socialinės paramos“ sąvokos aiškinimui ir kad Austrijos teisė gali būti aiškinama taip, kad atitiktų ES teisę, išlieka klausimas, ar P. Brey teisės gauti kompensacinį

pried? pripažinimas b?t? nepagr?sta našta Austrijos socialin?s paramos sistemai. Atsižvelgiant ? direktyvos 16 konstatuojamosios dalies turin?, panašu, kad b?t?.

83. Remiantis bylos faktin?mis aplinkyb?mis, P. Brey negauna joki? pajam? išskyrus dvi pensijas, kuri? dydis per m?nes? siekia 1089,74 EUR (viena iš j? nurodyta neatskai?ius mokes?i?). Iš šios sumos jis turi išlaikyti save ir sutuoktin? (kuri nebegauna pajam?), taip pat sumok?ti 532,29 EUR m?nesin? nuomos mokest? – taip jiems lieka ne daugiau kaip 557,45 EUR per m?nes? maistui, komunaliniams mokes?iams ir kitiems pagrindiniams poreikiams. Tai mažiau už Austrijos teis?s aktuose nurodyt? minimal? gyvenimo lyg? – toki? pad?t? ir siekiama ištaisyti mokant kompensacin? pried?, tod?l P. Brey papraš? 326,82 EUR m?nesin?s išmokos.

84. Kadangi P. Brey yra pensininkas, n?ra akivaizdu, kad jo sunki finansin? pad?tis laikui b?gant pasikeis arba kad jis šios išmokos prašo nor?damas ?veikti specialius, nenumatytus sunkumus(54).

85. Prašoma suma neatrodo akivaizdžiai neproporcinga. Ta?iau kol Austrijos valdžios institucijos priims sprendim? panaikinti P. Brey išduot? leidim? gyventi šalyje, bendra paramos suma gali gerokai padid?ti.

86. Nepanašu, kad P. Brey, kuris yra rus? kilm?s Vokietijos pilietis, turi koki? nors asmenini? ryši? su Austrija. Iš ties? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas nurodo, kad ? ši? šal? jis persik?l? d?l to, kad, kaip jis teigia, Vokietijoje buvo nukent?j?s d?l diskriminacijos d?l savo kilm?s.

87. Galiausiai pirmasis administracinis sprendimas, kuriuo atmestas P. Brey prašymas, priimtas 2011 m. kovo 2 d. – prieš tai, kai 2011 m. kovo 22 d. jam buvo išduotas leidimas gyventi šalyje. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš ties? teigia, kad pora Austrijoje apsigyveno 2011 m. kov?. Tod?l prieš pateikdamas prašym? jis nebuvo gyven?s Austrijoje ilgesn? laikotarp?. Tokiomis aplinkyb?mis tikrai atrodyt?, kad P. Brey nebeatitinka direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte numatyto teis?to gyvenimo šalyje reikalavim?.

88. Detaliau nagrin?jant min?tas aplinkybes iš pirmo žvilgsnio atrodo sunku suvokti, kaip vienas asmuo gali tapti nepagr?sta našta valstyb?s nar?s finansams. Vis d?lto, jeigu tai neb?t? ?manoma, direktyvos nuostatos netur?t? prasm?s. Antra vertus, jeigu ši byla b?t? susijusi su vienkartin? 326,82 EUR išmoka, neb?t? protinga kalb?ti apie „nepagr?st? našt?“. Nepagr?stumas atsiranda d?l to, kad kompensacinio priedo mok?jimas yra neribot? laik? pasikartojantis veiksmas, o P. Brey negali ?rodyti koki? nors ankstesni? ryši? su Austrijos visuomene, kurie pateisint? tokias išmokas. Jeigu jis b?t? užmezg?s ryš? su Austrijos visuomene, pavyzdžiui, anks?iau dirbdamas, gyvendamas ir mok?damas mokes?ius šioje šalyje, pad?tis b?t? kitokia.

89. Taigi šiuo klausimu laikausi nuomon?s, kad P. Brey kompensacinis priedas nepriklauso. D?l persik?limo ? Austrij? jo nam? ?kis taip pat neteko pensijos, kuri? gaudavo jo sutuoktin?, taip pat kit? su gyvenimu šalyje susijusi? išmok?, kurias P. Brey b?t? tur?j?s teis? gauti Vokietijoje. Ta?iau reik?t? aiškinti, kad šie nepalank?s padariniai atsiranda d?l valstybi? nari? nuostat?, kuriomis reglamentuojama socialin? parama, nesuderinimo.

90. Bet kuriuo atveju nemanau, kad Teisingumo Teisme nagrin?jamoje byloje galima visiškai išspr?sti klausim? d?l P. Brey teis?to gyvenimo šalyje. Viena vertus, tai reikšt? teis?s nuostat? taikym? faktin?ms aplinkyb?ms. Kita vertus, jeigu tai b?t? daroma, b?t? nepaisoma teis?s gyventi šalyje panaikinimo tvarkos.

91. Austrijos vyriausyb? teigia, kad jos socialin?s institucijos atskirai sprendžia d?l S?jungos pilie?io teis?s gyventi šalyje teis?tumo, neatsižvelgdamos ? tai, kad imigracijos institucijos jau yra

išdavusios P. Brey leidim? gyventi šalyje. Ši vyriausyb? teigia: kadangi teis?tas gyvenimas šalyje yra kompensacinio priedo mok?jimo s?lyga, socialin?s institucijos privalo sugeb?ti ?vertinti, ar pareišk?jas teis?tai gyvena Austrijoje.

92. Manau, kad šis argumentas neturi ryšio su nagrin?jimu klausimu.

93. Žinoma, leidimas S?jungos pilie?iui gyventi šalyje t?ra patvirtinamojo pob?džio(55). Tai reiškia, kad teis? gyventi šalyje galima prarasti arba ?gyti atsižvelgiant ? tai, ar atitinkamu metu ?vykdomi direktyvos 7 straipsnyje numatyti reikalavimai, o ne ? tai, ar S?jungos pilietis turi galiojant? leidim? gyventi šalyje. Pagal NAG 53 straipsn? Austrija pasinaudojo direktyvos 8 straipsnio 3 dalies antroje ?traukoje numatyta galimybe reikalauti, kad leidimo gyventi šalyje prašantys S?jungos pilie?iai ?rodyt?, kad atitinka pakankam? ištekli? reikalavim?. Taigi, aplinkyb?, kad Austrijos valdžios institucijos išdav? leidim? gyventi šalyje, rodo, jog jos man?, kad tuo metu P. Brey teis?tai gyveno šalyje. Taip buvo po pirminio sprendimo, kuriuo atmestas jo prašymas d?l kompensacinio priedo. Be to, neabejotina, kad S?jungos pilie?iai gali naudotis direktyvos 15 straipsnyje numatytais proced?rin?mis garantijomis, kuri? negalima netaikyti per proces?, kai sprendžiamas ne tik asmens teis?s gauti išmok?, bet ir apskritai teis?s gyventi šalyje klausimas.

94. Valstyb? nar? gali laikytis nuomon?s, kad S?jungos pilietis, papraš?s socialin?s paramos, nebeatitinka teis?s gyventi šalyje suteikimo reikalavim?, ir, nepažeisdama ES teis?je nustatyt? apribojim?, imtis priemoni? panaikinti tokiam asmeniui išduot? leidim? gyventi šalyje. Iš ties? visada yra rizika netekti pakankam? ištekli?. Tod?l direktyvos 14 straipsnyje numatyta galimyb? valstybei narei tikrinti, ar S?jungos pilie?iai tebeatitinka 7 straipsnyje nustatytus reikalavimus(56). Ta?iau tokiose bylose Teisingumo Teismas laikosi poži?rio, kad jeigu S?jungos pilie?iai pagal ES teis? teis?tai gyvena kitoje valstyb?je nar?je, jie gali remtis ES teise, ?skaitant vienodo poži?rio princip?, kad gaut? socialines išmokas, nepaisydami aplinkyb?s, kad d?l to v?liau gal?t? netekti teis?s gyventi šalyje(57).

95. Šiomis aplinkyb?mis pažym?tina, kad direktyvos 24 straipsnio 1 dalyje ?tvirtintas vienodo poži?rio principas n?ra bes?lyginis. Pagal 24 straipsnio 2 dal? priiman?ioji valstyb? nar? gali riboti teis? gauti socialin? param? per pirmuosius tris gyvenimo šalyje m?nesius, jeigu tokia išmoka n?ra skirta integracijai ? priiman?iosios valstyb?s nar?s darbo rink? palengvinti(58). Nepanašu, kad išmoka, mokama kaip priedas prie gav?jo pensijos, palengvina toki? integracij?. Vis d?lto, kiek suprantu, neatrodo, kad vienodo poži?rio principas yra tiesiogiai susij?s su ASVG 292 straipsnio 1 dalyje numatytos teis?s gauti kompensacin? pried? klausimu. Šioje nuostatoje tiesiog numatyta, kad tokia teis? suteikiama tik jeigu asmuo nuolat ir teis?tai gyvena šalyje, ir, kaip min?ta šios išvados 93 punkte, Austrijos valdžios institucijos yra pripažinusios, jog P. Brey š? reikalavim? atitinka.

96. Apibendrinant galima nurodyti, kad tol, kol priiman?ioji valstyb? nar? n?ra panaikinusi S?jungos pilie?io gyvenimo šalyje teis?tumo sprendimu, atitinkan?iu proced?rines garantijas, vis? pirma numatytas direktyvos 15, 30 ir 31 straipsniuose (o šioje byloje taip n?ra), pilietis, kaip antai P. Brey, gali remtis ES teise vis? savo teis?to buvimo šalyje laikotarp?. Toks sprendimas turi b?ti priimtas neatsižvelgiant ? tai, ar S?jungos pilietis atitinka pakankam? ištekli? reikalavim?, t. y. neatsižvelgiant ? klausim?, kylant? socialin?s teis?s gin?e, kur? nagrin?ja prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas.

V – Išvada

97. Atsižvelgdamas ? tai, kas išd?styta, si?lau Teisingumo Teismui ? *Oberster Gerichtshof* pateikt? klausim? atsakyti taip:

Iš dalies pakeistos 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB

d?I S?jungos pilie?i? ir j? šeimos nari? teis?s laisvai jud?ti ir gyventi valstybi? nari? teritorijoje, iš dalies kei?ian?ios Reglament? (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinam?ios Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, 7 straipsnio 1 dalies b punktas turi b?ti aiškinamas taip, kad pašalpa, kaip antai *Allgemeines Sozialversicherungsgesetz* 292 straipsnio 1 dalyje nurodytas kompensacinis priedas, yra „socialin? parama“, kaip ji suprantama pagal t? direktyvos nuostat?.

1 – Originalo kalba: angl?.

2 – Generalinio advokato F. J. Jacobs išvados, pateiktos 1992 m. gruodžio 9 d. byloje *Konstantinidis* (C?168/91, Rink. p. I?1191), 46 punktas.

3 – 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB d?I S?jungos pilie?i? ir j? šeimos nari? teis?s laisvai jud?ti ir gyventi valstybi? nari? teritorijoje, iš dalies kei?ianti Reglament? (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 5 sk., 5 t., p. 46).

4 – Austrijos vyriausyb? nurodo, kad asmen?, kurie gauna ir užsienio pensij?, ir kompensacin? pried?, skai?ius išaugo nuo 498 2009 m. I??j? ketvirt? iki 764 2011 m. I??j? ketvirt? ir 940 2012 m. I??j? ketvirt?.

5 – 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Skalka* (C?160/02, Rink. p. I?5613).

6 – Iš dalies pakeistas 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 d?I socialin?s apsaugos sistem? taikymo pagal darbo sutart? dirbantiems asmenims ir j? šeimos nariams, judantiems Bendrijoje (OL L 149, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 5 sk., 1 t., p. 35).

7 – 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 d?I socialin?s apsaugos sistem? koordinavimo (OL L 166, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 5 sk., 5 t., p. 72), iš dalies pakeistas pagal 2009 m. rugs?jo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglament? (EB) Nr. 988/2009 (OL L 284, p. 43), 2010 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglament? (ES) Nr. 1244/2010 (OL L 338, p. 35) ir 2012 m. geguž?s 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglament? (ES) Nr. 465/2012 (OL L 149, p. 4).

8 – Trumpai tariant, tokia išmoka turi b?ti mokama kaip parama, susijusi su viena iš 3 straipsnio 1 dalyje nurodyt? sri?i?. Ji turi garantuoti gav?jui minimalias pragyvenimo pajamas, kuri? dydis nustatomas atsižvelgiant ? atitinkamos valstyb?s nar?s ekonomin? ir socialin? pad?t?. Be to, ji turi b?ti finansuojama iš bendr?j? mokes?i?, o ne iš gav?jo sumok?t? ?mok?. Galiausiai ji turi b?ti nurodyta reglamento X priede – kompensacinis priedas iš ties? jame nurodytas.

9 – 1992 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1247/92, iš dalies kei?iantis Reglament? (EEB) Nr. 1408/71 d?I socialin?s apsaugos sistem? taikymo pagal darbo sutart? dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir j? šeimos nariams, judantiems Bendrijoje (OL L 136, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 5 sk., 2 t., p. 41).

10 – *BGBI*. I, Nr. 111/2010.

11 – Iš dalies pakeistas 1955 m. rugs?jo 9 d. ?statymas, *BGBI*. Nr. 189/1955.

12 – 2003 m. lapkri?io 25 d. Tarybos direktyva 2003/109/EB d?I tre?i?j? valstybi? pilie?i?, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 19 sk., 6 t., p. 272), iš dalies pakeista pagal 2011 m. geguž?s 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos

direktyvą 2011/51/ES (OL L 132, p. 1).

13 – 2007 m. sausio 16 d. Sprendimo *Perez Naranjo* (C-265/05, Rink. p. I-347) 60 punktas.

14 – Žr., be kita ko, 2008 m. gruodžio 4 d. Sprendimo *Zablocka/Weyhermüller* (C-221/07, Rink. p. I-9029) 20 punktą ir 2010 m. sausio 21 d. Sprendimo *SGI* (C-311/08, Rink. p. I-487) 22 punktą bei jame nurodytą teismo praktiką. Pažymėtina, kad Teisingumo Teismas 2008 m. lapkričio 18 d. Sprendime *Förster* (C-158/07, Rink. p. I-8507), priešingai nei generalinis advokatas J. Mazák (žr. jo išvados 61 ir 76–90 punktus), nesivadovavo Komisijos pasiūlymu išnagrinėti klausimą, ar J. Förster išlaikė darbuotojos statusą pagal kitą teisės aktą. Atsakyme jis kalbėjo tik apie tai, ko buvo klausama prejudiciniame klausime.

15 – 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 2003/86/EB dėl teisės šeimoms susijungimui (OL L 251, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224).

16 – Šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Martínez Sala* (C-85/96, Rink. p. I-2691) 31 punktą; 2004 m. kovo 23 d. Sprendimo *Collins* (C-138/02, Rink. p. I-2703) 32 punktą ir 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *van Delft* (C-345/09, Rink. p. I-9879) 88 punktą.

17 – Žr. direktyvos 3 konstatuojamąjį dalį; taip pat 2010 m. vasario 23 d. Sprendimo *Teixeira* (C-480/08, Rink. p. I-1107) 60 punktą ir 2010 m. vasario 23 d. Sprendimo *Ibrahim ir Secretary of State for the Home Department* (C-310/08, Rink. p. I-1065) 49 punktą.

18 – Žr. direktyvos 10 konstatuojamąjį dalį.

19 – 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Chakroun* (C-578/08, Rink. p. I-1839) 45 punktas, kuriame Teisingumo Teismas bent tokiu atveju pavartojo žodžius „Sujungos teisės savarankiška sąvoka“.

20 – Iš kai kurių versijų matyti, kad ji suprantama taip pat kaip ir anglų kalba. Versijoje prancūzų kalba „socialinė parama“ vadinama „assistance sociale“, versijoje italų kalba – „assistenza sociale“, versijoje ispanų kalba – „asistencia social“, o versijoje rumunų kalba – „asistență socială“. Kita vertus, direktyvos versijoje portugalų kalba vartojama sąvoka „segurança social“, nors tos pačios direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje kalbama apie „assistência social“. 7 straipsnio 1 dalies b punkto versijoje suomių kalba vartojama sąvoka „sosiaalihuoltojärjestelmälle“ taip pat neatitinka sąvokos „sosiaaliavustusta“, vartojamos 8 straipsnio 4 dalyje, o 7 straipsnio 1 dalies b punkto versijoje vokiečių kalba vartojama sąvoka „Sozialhilfeleistungen“, bet 8 straipsnio 4 dalyje vartojamas žodis „Sozialhilfe“. Tačiau 7 straipsnio 1 dalies b punkto versija vokiečių kalba skiriasi nuo kitų versijų, nes joje numatytas reikalavimas Sąjungos piliečiams turėti pakankamą išteklių sau ir savo šeimoms nariams, „kad per jų gyvenimo šalyje laikotarpį jiems nereikėtų prašyti priimančiosios valstybės narės socialinės paramos“. Šis klausimas nagrinėjamas 74 punkte.

21 – 2001 m. gegužės 23 d. Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimoms narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, COM(2001) 257 galutinis, p. 10–11 (OL C 207 E, p. 150). Jame, kalbant apie 7 straipsnio 1 dalies b punktą, numatyta, kad „nors gyvendinti [teisę gyventi šalyje] turi būti lengviau, dėl to, kad kol kas Bendrijos teise nėra reglamentuojamos socialinės paramos išmokos ir kad jos dažniausiai nėra „eksportuotinos“, vis dėlto negalima užtikrinti visiškai vienodo požiūrio socialinių išmokų srityje, nes tuomet kiltų rizika, kad tam tikros asmenys, kurie naudojami teise gyventi, ypač profesinės veiklos nevykdančių asmenų, grupės neproporcingai taps našta priimančiajai valstybei narei“ (išskirta mano).

- 22 – D?l Reglamento Nr. 1408/71 žr. Sprendimo *van Delft* 51 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?.
- 23 – Žr., pavyzdžiui, 1992 m. liepos 16 d. Sprendimo *Hughes* (C?78/91, Rink. p. I?4839) 19 punkt?.
- 24 – Šiuo klausimu žr. 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Habelt ir kt.* (sujungtos bylos C?396/05, C?419/05 ir C?450/05, Rink. p. I?11895) 63 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?.
- 25 – Šiuo klausimu žr. 2007 m. spalio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Parlament? ir Taryb?* (C?299/05, Rink. p. I?8695) 55 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?.
- 26 – 2006 m. vasario 21 d. Sprendimo *Hosse* (C?286/03, Rink. p. I?1771) 36 punktas.
- 27 – Šiuo klausimu žr. 2002 m. lapkri?io 7 d. Sprendimo *Maaheimo* (C?333/00, Rink. p. I?10087) 21–23 punktus.
- 28 – Sprendimo *Hughes* 17 punktas (išskirta mano). Taip pat žr., be kita ko, 1974 m. spalio 9 d. Sprendimo *Biason* (24/74, Rink. p. 999) 10 punkt?.
- 29 – Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Habelt ir kt.* 65 ir 108 punktus.
- 30 – Žr. reglamento 1 konstatuojam?j? dal?.
- 31 – Šiuo klausimu žr., be kita ko, 2006 m. spalio 26 d. Sprendimo *Tas?Hagen ir Tas* (C?192/05, Rink. p. I?10451) 21 punkt?; 2008 m. geguž?s 22 d. Sprendimo *Nerkowska* (C?499/06, Rink. p. I?3993) 23 punkt? ir Sprendimo *Zablocka?Weyhermüller* 27 punkt?. Be to, ES teis? nepažeidžia valstybi? nari? kompetencijos tvarkyti savo socialin?s apsaugos sistemas; žr. Sprendimo *van Delft ir kt.* 84 punkt?.
- 32 – Žr. Reglamento Nr. 1247/1992 8 konstatuojam?j? dal?.
- 33 – Ši? dviej? teis?s akt? teisinis pagrindas n?ra vienodas. Direktyva priimta pagal EB 12, 18, 40, 44 ir 52 straipsnius (dabar – SESV 18, 21, 46, 50 ir 59 straipsniai), kuriuose reglamentuojami atitinkamai pagrindinis nediskriminavimo principas, S?jungos pilietyb?, laisvas darbuotoj? jud?jimas, ?sisteigimo teis? ir laisvas paslaug? jud?jimas. O reglamentas priimtas pagal EB 42 ir 308 straipsnius (dabar – SESV 48 ir 352 straipsniai), kuriuose reglamentuojama socialin? apsauga, susijusi su laisvu darbuotoj? jud?jimu, ir taisykl?s, pagal kurias patvirtinamos ES politikos sritys, neturin?ios pakankamo teisinio pagrindo SESV.
- 34 – Žr. Šeimos susijungimo direktyvos 1 straipsn? ir IV skyri?.
- 35 – To sprendimo 49 punktas; taip pat žr. 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *O. ir S.* (sujungtos bylos C?356/11 ir C?357/11) 73 punkt?.
- 36 – Šioje konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad, „kalbant apie socialin? pagalb? [param?], galimyb? apriboti išmokas ilgalaikiams gyventojams, paliekant tik esmines socialines išmokas, turi b?ti suprantama, kad ? ši? s?vok? ?eina nors minimalus priedas prie pajam?, pagalba ligos, n?štumo atveju, pagalba t?vams ir ilgalaik?s prieži?ros atveju. Toki? išmok? teikimo s?lygos tur?t? b?ti nustatytos nacionaliniais ?statymais“.
- 37 – 2012 m. balandžio 24 d. Sprendimas *Kamberaj* (C?571/10).
- 38 – Šeimos susijungimo direktyvos teisinis pagrindas yra buvusioje EB sutarties IV antraštin?je

dalyje „Vizų, prieglobsčio, imigracijos ir kitos su laisvu asmenų judėjimu susijusios politikos sritys“ (dabar, šigaliojus Lisabonos sutarčiai, ji traukta į V antraštinės dalies II skyrių „Sienų kontrolės, prieglobsčio ir imigracijos politika“) tvirtinta specialioji nuostata, t. y. EB 63 straipsnio 3 dalies a punktas (dabar pakeistas SESV 79 straipsniu). Ilgalaikio gyventojų statuso direktyvos teisinis pagrindas yra EB 63 straipsnio 3 ir 4 dalys.

39 – 2007 m. gruodžio 11 d. Sprendimas *Eind* (C-291/05, Rink. p. I-10719).

40 – 1990 m. birželio 28 d. Tarybos direktyva 90/364/EEB dėl teisės apsigyventi (OL L 180, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 20 sk., 1 t., p. 3).

41 – Sprendimo *Chakroun* 45 punktas.

42 – Sprendimo 24, 26 ir 29 punktai.

43 – 2007 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *ING.AUER* (C-251/06, Rink. p. I-9689) 38 punktas; 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides* (C-420/07, Rink. p. I-3571) 63 punktas ir 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimo *McCarthy* (C-434/09, Rink. p. I-3375) 24 punktas.

44 – 2010 m. sausio 26 d. Sprendimo *Transportes Urbanos y Servicios Generales* (C-118/08, Rink. p. I-635) 23 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

45 – 2006 m. kovo 23 d. Sprendimas *Komisija prieš Belgiją* (C-408/03, Rink. p. I-2647).

46 – 2001 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Grzelczyk* (C-184/99, Rink. p. I-6193) 44 punktas ir 2005 m. kovo 15 d. Sprendimo *Bidar* (C-209/03, Rink. p. I-2119) 56 punktas.

47 – Šiuo klausimu žr. 1998 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Institute of the Motor Industry* (C-149/97, Rink. p. I-7053) 16 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

48 – Šiuo klausimu pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patvirtina, jog numatyta, kad kompensacinio priedo gavimas turi neigiamą poveikį teisei gyventi šalyje.

49 – Šiuo klausimu žr. Europos žmogaus teisių konvencijos ketvirtojo protokolo 3 straipsnio 2 dalį.

50 – Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Collins* 65 punktą; Sprendimo *Bidar* 53 punktą; 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Ioannidis* (C-258/04, Rink. p. I-8275) 28 punktą ir 2009 m. spalio 1 d. Sprendimo *Gottwald* (C-103/08, Rink. p. I-9117) 28 punktą.

51 – Žr. Sprendimo *Martínez Sala* 63 punktą; 2004 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Trojani* (C-456/02, Rink. p. I-7573) 43 punktą; Sprendimo *Bidar* 37 punktą ir Sprendimo *Förster* 39 punktą.

52 – Žr. 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Stewart* (C-503/09, Rink. p. I-6497) 89 punktą.

53 – 1984 m. balandžio 10 d. Sprendimo *von Colson ir Kamann* (14/83, Rink. p. 1891) 26 punktas.

54 – Sprendimo *Grzelczyk* 45 punktas ir Sprendimo *Chakroun* 52 punktas.

55 – Žr., be kita ko, 2011 m. liepos 21 d. Sprendimo *Dias* (C-325/09, Rink. p. I-6387) 48–49 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką.

56 – Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Grzelczyk* 42 punktą ir Sprendimo *Komisija prieš Belgiją* 47 bei 50 punktus.

57 – Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Grzelczyk* 36 punkt?; Sprendimo *Trojani* 40 punkt?; Sprendimo *Bidar* 46 punkt? ir Sprendimo *Förster* 43 punkt?.

58 – 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *Vatsouras ir Koupatantze* (sujungtos bylos C-22/08 ir C-23/08, Rink. p. I-4585) 45 punktas.